

Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia Podoblasť vyučovanie prvého jazyka Jazyky národnostných menšín

Nemecký jazyk a literatúra

Vzdelávacie štandardy (výkonové a obsahové) sú členené podľa piatich základných obsahových komponentov jazyka a literatúry (komunikačná interakcia, hovorená produkcia, písaná produkcia, vecná recepcia, zážitková recepcia). V rámci všetkých komponentov sa kladie dôraz na prácu s textom, pomocou ktorej sa rozvíjajú čitateľské, pisateľské a komunikačné schopnosti žiakov. Práca s textom poskytuje možnosť sa jazyk učiť v kontexte a v rôznych situáciách. Súčasťou jednotlivých komponentov sú tematické okruhy, ktoré tvoria obsahový základ na tvorbu písaných a ústnych textov a na komunikáciu. V každom cykle a komponente je priestor na sprostredkovanie kultúry a histórie nemeckej národnostnej menšiny na Slovensku.

Vzdelávacie štandardy nemeckého jazyka a literatúry pre 1. cyklus

Hlavným cieľom 1. cyklu je rozvíjanie schopnosti komunikácie v nemeckom jazyku, vytváranie základov čitateľskej a pisateľskej gramotnosti v nadväznosti na predchádzajúce skúsenosti žiaka. Zámerom je pomocou všetkých dostupných prostriedkov utvárať čitateľské, pisateľské a komunikačné návyky žiaka. Dôraz sa kladie na komunikačnú interakciu a na osvojenie si elementárneho čítania a čítania s porozumením.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus:

- Viest jednoduchý dialóg primerane situácii a komunikačnému partnerovi.
- Vyjadriť myšlienky v súvislom hovorenom prejave.
- Písať čitateľným rukopisom a uplatniť pri písaní základné pravopisné pravidlá.
- Vytvoriť primeraný písaný a obrazovo-písaný text.
- Počúvať a čítať primerané vecné texty.
- Orientovať sa v nesúvislých a obrazovo-písaných textoch.
- Počúvať a čítať veku primerané literárne texty, interpretovať ich obsah a obraznosť v kontexte vlastných skúseností.
- Identifikovať v texte explicitné informácie a vyvodiť z textu základné implicitné informácie.
- Použiť pri porozumení a tvorení textu primerané jazykové znalosti o slovnej zásobe a vetných štruktúrach.

Komunikačná interakcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

- nadviazať kontakt s komunikačným partnerom: správne používať tykanie a vykkanie,
- pozdraviť, predstaviť a primerane osloviť komunikačného partnera,

- predstaviť seba, kamarátov, príslušníkov rodiny,
- poďakovať a primerane sa ospravedlniť adresátovi,
- viesť krátky, jednoduchý dialóg, klásť jednoduché otázky a odpovedať na ne,
- pozorne počúvať partnera v dialógu a reagovať na jeho repliky,
- požiadať o informáciu a na požiadanie poskytnúť informáciu, týkajúcu sa tém z jeho bezprostredného okolia,
- sformulovať otázku, prosbu, prianie, súhlas, nesúhlas, námietku a jednoduché zdôvodnenie,
- predniesť blahoželanie, vinš ku kalendárnej príležitosti,
- vyjadriť potreby a pocity jazykovo a sociálne primeraným spôsobom.

Obsahový štandard

Komunikačné zvyklosti

- rozlišovanie a správne používanie **pozdravov, oslovenia**,
- rozlišovanie **tykania a vykania** podľa vzťahu ku komunikačnému partnerovi,
- formulovanie ústneho **poďakovania a ospravedlnenia**,
- primerané vyjadrenie potreby, pocitu.

Komunikačné zámery a ich vyjadrenie

- formulovanie **prosby, priania, súhlasu, nesúhlasu**,
- formulovanie **zistovacích a doplňovacích otázok** a odpovedí v kontexte tém dialógu,
- **predstavenie** seba, kamarátov, príslušníkov rodiny a komunikačného partnera,
- poskytovanie **pokynov**,
- požadovanie/poskytovanie **informácií**, ktoré sa týkajú tém z bezprostredného okolia (napr. moja škola, obec a jej blízke okolie).

Dialóg

- nácvik jednoduchého **dialógu** v dvojici: **kladenie otázok** a formulovanie **odpovedí**, pravidelné striedanie replík oboch komunikačných partnerov,
- realizovanie detskej hry so slovným/dialogickým prejavom,
- priamy dialóg a sprostredkovaný dialóg na deťom blízke témy (telefonický alebo prostredníctvom mobilnej aplikácie),
- dialóg v dvojiciach alebo v skupinách pri riešení úloh,
- aktívne **počúvanie** partnera v dialógu a primerané reagovanie na jeho repliky.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- rozširovanie **slovnej zásoby** prostredníctvom tém dialógu,
- používanie vhodných ustálených **slovných spojení** a **viet** pri vyjadrovaní rôznych komunikačných zámerov,
- formulovanie **zistovacej** (Ja/Nein Fragen) a **doplňujúcej otázky** (W-Fragen),

- vyjadrenie **prosby, rozkazu**,
- rozlišovanie **melódie a intonácie viet** podľa komunikačného zámeru,
- využívanie vhodných **pohybových aktivít, mimiky, gestikulácie a artikulácie** počas dialógov, využívanie **rolových hier, detských riekaniiek, hádaniiek a piesní**,
- uplatňovanie pravidiel **spisovnej výslovnosti a intonácie viet** (napríklad výslovnosť dvojhĺások, slovný prízvuk, spodobovanie a splývavá výslovnosť),
- osvojenie si a používanie komunikačných a metakomunikačných prostriedkov v rôznych komunikačných situáciách: napr. **artikulácia, slovný a vetný prízvuk, mimika a gestá**.

Tematické okruhy na komunikáciu

Žiak komunikuje so svojim komunikačným partnerom o témach obsahujúcich slovnú zásobu týkajúcu sa jeho osobných údajov a záujmov, emócií a potrieb v rámci každodenných situácií, napr. ja, moja rodina a priatelia, môj domov, domáce zvieratá, škola, výlety a zážitky, voľný čas a záľuby, príroda okolo nás – význam prírody pre človeka/človek ako súčasť prírody, svet okolo nás, zdravie a šport, tradície a kultúra.

Hovorená produkcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

- zhromažďovať základné informácie k téme hovoreného prejavu,
- formulovať jednoduché informácie a pokyny,
- predniesť detskú riekanku, vinš, hádanku, miestnu ľudovú pieseň, detskú pieseň,
- vyrozprávať krátky príbeh na základe vlastnej skúsenosti/zážitku alebo krátkeho prečítaného/počutého textu,
- počúvať hovorené prejavy iných a reagovať k jeho obsahu,
- jednoducho opísať pozorovaný objekt, pozorovanú činnosť, svoje konanie,
- pripraviť krátku prezentáciu na známe témy,
- prezentovať výsledky vlastného učenia sa (napríklad svojpomocne vyrobené plagáty, krátke projekty),
- uplatňovať pri hovorení situačne vhodné jazykové, zvukové a pohybové prostriedky,
- s pomocou učiteľa korigovať nepresnosti alebo nejasnosti v ústnom vyjadrení.

Obsahový štandard

Príprava a prednes hovoreného prejavu

- výber **témy** hovoreného prejavu/prezentácie s pomocou učiteľa alebo samostatne,
- zhromažďovanie **klúčovej** slovnéj zásoby a kľúčových informácií na rozvíjanie témy,
- vytvorenie **osnovy** textu, využívanie pri prezentácii vizuálne pomôcky,

- **členenie** textu, využitie obrázkovej alebo slovnej osnovy,
- uplatnenie **časovej následnosti** a príčinnno-dôsledkových vzťahov v rozprávacom texte,
- rozvíjanie témy podľa komunikačného zámeru: **informovať, rozprávať, opísať**,
- **artikulačné a výslovnostné cvičenia**, cvičenia na moduláciu hlasu a na situačne vhodné používanie mimiky a gest,
- **prednes** hovoreného prejavu alebo prezentácie v prostredí triedy alebo školy.

Reflexia hovoreného/počúvaného prejavu

- **pozorné počúvanie** hovoreného prejavu spolužiakov a iných hovoriacich,
- úprava nepresností a nejasností v ústnom vyjadrení pomocou učiteľa alebo spolužiakov,
- vyslovovanie domnienok/predpokladov,
- kladenie **otázok** k obsahu počúvaného prejavu a formulovanie odpovedí.

Žánre hovoreného textu

- jednoduchý **informačný text**: krátke odkazy, výzvy, oznamy,
- jednoduché **rozprávanie**: prežitá skúsenosť, reálny alebo vymyslený krátky príbeh,
- jednoduchý **opisný text**: postupnosť dejov pri opise pracovného postupu, hlavné znaky opísaného objektu (konkrétny predmet, blízka osoba),
- jednoduchý **príležitostný prejav**: ústne blahoželanie napr. k narodeninám, pozvanie, privítanie, priania (Vianoce, Nový rok, Veľká noc).

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- vyjadrovanie myšlienok v **ucelených vetách** a **jednoduchých súvetiach**,
- používanie viet/**ustálených slovných spojení** s rôznymi komunikačnými zámermi: oznámenie, výzva (rozkaz, prosba), želanie, súhlas, nesúhlas,
- **vyjadrovanie vzťahu** k pomenúvaným javom prostredníctvom emocionálnych slov alebo jednoduchých frazém,
- uplatňovanie **jednoduchých lexikálnych vzťahov v texte**: významové okruhy slov, slovo-tvorne súvisiace slová, slová s podobným a opačným významom, nadradené a podradené slová,
- uplatňovanie **vhodnej vetnej melódie**, významovej **pauzy a tempa prejavu** podľa obsahu a komunikačného zámeru textu,
- uplatňovanie pravidiel **spisovnej výslovnosti**,
- porovnávanie spisovnej výslovnosti v Nemecku, v Rakúsku a výslovnosti v miestnom nárečí.

Tematické okruhy na tvorbu hovorených textov

Žiak produkuje hovorený prejav, obsahujúci slovnú zásobu týkajúcu sa jeho osobných údajov, emócií a potrieb v rámci každodenných situácií a tém z oblastí jeho záujmov, napr.: ja, moja rodina a priatelia, môj domov, moja obec, domáce zvieratá, moja škola, výlety a zážitky, voľný čas a záľuby, príroda okolo nás – význam prírody pre človeka/človek ako súčasť prírody, svet okolo nás, zdravie a šport, tradície a kultúra.

Písaná produkcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

- napísať všetky tlačené a písané písmená nemeckej abecedy automatizovane a čitateľne,
- správne odpísať slová, krátke vety,
- zhromažďovať základné informácie k téme textu,
- napísať/tvoriť krátke súvislý písaný alebo obrazovo-písaný text na tému blízku ich životnej a jazykovej skúsenosti,
- vyjadriť písaním svoje pocity a predstavy,
- napísať jednoduchý informačný text,
- napísať krátke príbeh, vlastnú skúsenosť alebo zážitok,
- krátko a jednoducho opísať pozorovaný objekt a pozorovanú činnosť,
- upraviť obsahovú a jazykovú stránku napísaného textu,
- používať základné pravidlá nemeckého pravopisu v písomnom prejave.

Obsahový štandard

Elementárne písanie

- prípravné (predpisateľské) cviky, percepčno-motorické zručnosti pri písaní,
- fonematická analýza a diferenciácia, prevod hlásky na písmeno,
- písanie **malých a veľkých, tlačných a písaných písmen** nemeckej abecedy,
- písanie/odpisovanie **slabík, slov, slovných spojení, viet, textu**,
- prepis tlačného textu,
- jednoduché písomné vyjadrovanie vlastných myšlienok.

Proces tvorenia textu

- výber **témy** písaného textu pomocou učiteľa alebo samostatne,
- rozvíjanie témy podľa komunikačného/autorského zámeru: **informácia, rozprávanie, opis, voľné písanie**,
- zhromažďovanie myšlienok k téme,
- výber vhodných slov, slovných spojení a vetných celkov podľa komunikačného/autorského zámeru,
- využívanie obrázkovej alebo slovnej **osnovy** pri členení textu,
- tvorenie **konceptu** textu a jeho úprava pomocou učiteľa alebo prostredníctvom kontrolných otázok,
- logické usporiadanie informácií v popisnom texte,

- uplatnenie **časovej následnosti** a príčinnno-dôsledkových vzťahov v rozprávacom texte,
- **prezentovanie** vlastného textu v prostredí triedy alebo školy.

Žánre písaného textu

- **informačný text: oznam, krátka správa, email, sms** – vyjadrenie kľúčových informácií,
- jednoduchý nesúvislý text: zoznam činností alebo vecí a **obrázkovo-písaný text: pozvánka, pozdrav, blahoželenie, plagát, projektové práce**,
- jednoduché a krátke písomné **rozprávanie o prežitej udalosti, zážitku**, vymysleného príbehu,
- jednoduchý krátky **opisný text**: postupnosť dejov pri opise jednoduchého pracovného postupu, hlavné znaky opisovaného objektu (konkrétny predmet alebo blízka osoba),
- **tvorivé písanie**: jednoduché techniky.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- vyjadrovanie myšlienok v **oznamovacích vetách a jednoduchých súvetiach** s rôznymi komunikačnými zámermi: **oznámenie, výzva (rozkaz, prosba), prianie, nesúhlas, námietka**,
- **rozlišovanie všeobecných a vlastných podstatných mien: základné významové skupiny vlastných podstatných mien (mená osôb, zvierat, regionálne blízke zemepisné názvy)**,
- uplatňovanie jednoduchých lexikálnych vzťahov v texte: významové tematické okruhy slov, slovotvorne súvisiace slová, slová s podobným a opačným významom: **synonymá, antonymá, zložené slová**, nadradené a podradené slová,
- vyjadrovanie vzťahu k pomenovaným javom prostredníctvom **emocionálnych slov** alebo **jednoduchých frazém**,
- úvod do poznávania slovných druhov: prvotná predstava o význame a využití slovných druhov v texte,
- časovanie a tvary slovesa v jednotlivých osobách, rozlišovanie tvarov slovesa v texte.

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- *fonematický pravopis*: **samohlásky** (ä, ü, ö), **dvojhásky** (au, eu, ie, ei) a **spoluhlásky** (chs, tsch, ck, h, r, l, ss, ß, z, pf, th) ako východisko uplatňovania fonematického pravopisu,
- *sémantický pravopis*: **písanie veľkého písmena** pri podstatných menách a na začiatku vety,
- *interpunkčný pravopis*: **interpunkčné znamienka** na konci vety; použitie spojovníka pri delení slov na konci riadka; základné pravidlá písania **čiarky** v jednoduchej vete (napr. vo viacnásobnom vetnom člene).

Tematické okruhy na tvorbu písaných textov

Žiak produkuje písaný prejav, obsahujúci slovnú zásobu týkajúcu sa jeho osobných údajov, emócií a potrieb v rámci každodenných situácií a tém z oblastí jeho záujmov, napr.: ja, moja rodina a priatelia, môj domov, domáce zvieratá, škola, výlety a zážitky, voľný čas a záľuby, príroda okolo nás: Význam prírody pre človeka/človek ako súčasť prírody, svet okolo nás, zdravie a šport, tradície a kultúra.

Vecná recepcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

- prečítať krátke a jednoduché vecné texty plynulo a správne, nahlas a potichu,
- porozumieť významu obrázkov a ilustrácií pre lepšie pochopenie textu,
- identifikovať základné, explicitné informácie v počúvanom alebo čítanom texte s vizuálnou podporou,
- orientovať sa v nesúvislých a obrazovo-písaných textoch,
- reprodukovat jednoduchý, krátky text vlastnými slovami a zhrňajú kľúčové informácie,
- sledovať vlastné porozumenia textu,
- rozlíšiť medzi informáciou, rozprávaním a opisom,
- používať pri porozumení textu primerané znalosti slovnej zásoby, základných lexikálnych vzťahov a vetných štruktúr.

Obsahový štandard

Elementárne čítanie

- fonemické uvedomovanie – sluchová analýza zvukových jednotiek hovorenej reči (rozlišovanie slov, slabík, identifikácia hlásky),
- poznávanie malých a veľkých písmen, upevňovanie korešpondencie **hlásky a písmena**,
- syntéza hlások a písmen do slabík a slov,
- nácvik čítania **slabík, slov, slovných spojení, viet a krátkych vecných textov** (primeranej a postupne sa zvyšujúcej náročnosti),
- oprava vlastných chýb pri čítaní,
- uplatňovanie správnej **výslovnosti**, významovej **pauzy, melódie a tempa reči** pri hlasnom čítaní.

Porozumenie textu

- vytváranie hypotéz/predstáv a očakávania o **obsahu textu** na základe ilustrácie, obrazového materiálu, **nadpisu**, formy textu (súvislý text, odseky, tabuľková forma) s oporou o doterajšie znalosti žiaka,
- identifikovanie **kľúčových slov** vo vecnom texte,
- porozumenie doslovného (explicitného) významu textu a jeho reprodukcia,
- triedenie dôležitých a nepodstatných informácií,
- stručné zhrnutie získaných informácií.

Žánre jednoduchého vecného textu

- informačný a jednoduchý nesúvislý text: **reklama, oznam, správa, zoznam, rozvrh, jednoduchý plán, tabuľka**,
- **vyhľadávanie kľúčových informácií** (kto, čo, kde, kedy, ako, prečo),
- porozumenie postupnosti dejov v **opise** jednoduchého pracovného postupu,
- identifikovanie hlavných znakov opisovaného objektu,
- porozumenie jednoduchým obrazovo-písaným alebo obrazovo-hovoreným textom: **piktogramy, obrazové encyklopédie, edukačné videá**.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- **vyvodzovanie významov neznámych slov** z krátkeho vecného textu na základe obrazovej podpory lebo z kontextu,
- vyvodzovanie významov slov z textu: **viacvýznamové slová, synonymá, antonymá**, nadradené a podradené slová, **emocionálne slová**, frazeologické prirovnania a iné jednoduché frazémy,
- pozorovanie slovotvorne súvisiacich slov v texte, rozhovor o ich významovom vzťahu,
- identifikovanie a reprodukovanie **základných informácií** vo vecnom texte.

Tematické okruhy na čítanie a tvorbu vecných textov

Tematické okruhy tvoria obsahový základ na tvorbu textov, a tým ponúkajú kontext pre praktické používanie nemeckého jazyka. Žiaci čítajú vecné texty, primerané veku a jazykovej úrovni, obsahujúce aj odbornú slovnú zásobu. napríklad o zdraví, prírode, ohrození a ochrane životného prostredia, rodine, sviatkoch, tradíciách, rozmanitých kultúrach, cestovaní – o vlasti, krajinách, obľúbenom mieste, nemecky hovoriacich krajinách.

Zážitková recepcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

- čítať správne, plynulo a v primeranom tempe krátke texty umeleckej literatúry (beletrie) primeranej veku a náročnosti,
- porozumieť obsahu krátkych literárnych textov: na kontrolu porozumenia alebo na zapamätanie si deja využívať aj obrázky a ilustrácie,
- identifikovať v texte to, čo ich zaujalo (myšlienky, slová, ilustrácie),
- dokončiť začatú rozprávku, príbeh formou rozprávania, dramatizácie a ilustrácie,
- vyjadriť svoje emocionálne a estetické zážitky z počúvaného a z čítaného detského literárneho textu a z ilustrácií,
- vyrozprávať svoje zážitky z divadelného, filmového a rozhlasového predstavenia,

- predniesť krátky literárny text primeraný veku,
- dramatisovať vhodné literárne texty,
- pomenovať základné žánre literatúry pre deti (napr. riekanka, báseň, rozprávka) a základné komponenty umeleckého textu (napr. postava, dej, verš, rým),
- rozlíšiť poéziu od prózy, fakty od fantázie, hlavnú postavu od vedľajšej, ľudovú rozprávku od autorskej,
- identifikovať charakteristické znaky rozprávok (napr. typický začiatok a koniec, magické čísla, nadprirodzené bytosti).

Obsahový štandard

Čítanie s porozumením

- zdokonaľovanie sa v porozumení čítaného textu,
- rozoznávanie **písmen** nemeckej abecedy (písané aj tlačené), **slov a viet** v počúvanom aj čítanom texte a uvedomenie si, že na seba nadväzujú a tvoria celok – **text**,
- vyhľadávanie **klúčových slov** a viet v počúvanom aj čítanom texte,
- formovanie hypotéz z počutého alebo prečítaného textu,
- identifikovanie základných stavebných prvkov textu (**nadpis, strofa, odsek**), **odlíšenie textu od ilustrácie, poézie od prózy**,
- rozlíšenie autorskej reči od reči postáv,
- **odhadovanie významu neznámych slov**, slovných spojení a umeleckých jazykových prostriedkov z kontextu,
- **čítanie** krátkych textov v **primeranom tempe** s porozumením,
- uplatňovanie správnej **výslovnosti, významovej pauzy, vhodnej melódie a tempa reči** pri hlasnom čítaní,
- využívanie **obrázkov a ilustrácií** na kontrolu porozumenia alebo na zapamätanie si deja,
- doplnenie ilustrácií do jednoduchého príbehu, čítanie **ilustrácie**,
- rozpoznanie a identifikácia **literárnych postáv**, ich charakteru, vlastností, opis prostredia, situácie, a to s pomocou ilustrácie aj bez nej,
- orientovanie sa v **deji** literárneho textu,
- určenie **hlavnej myšlienky** deja textu,
- formovanie empatie, súcitu, na základe čítaného alebo počúvaného textu,
- vyjadrenie a zdieľanie vlastných pocitov, myšlienok a zážitkov z textu a z ilustrácie verbálnym aj neverbálnym spôsobom,
- sprostredkovanie **umeleckého zážitku** cez rôzne formy spracovania textu (divadelné, filmové, rozhlasové a iné spracovanie literárnych diel),
- **vyhľadávanie informácií**, ktoré sú uvedené v texte priamo podľa otázky,
- krátke **reprodukcie obsahu** čítaného alebo počúvaného textu s otázkami a pomocou učiteľa,

- stvárnenie obsahu textu **metódami tvorivej dramatiky** (krátke dialógy, pantomíma, krátke divadelné scény),
- čítanie rôznych literárnych textov so **správnou intonáciou** na zlepšenie čitateľskej skúsenosti a na rozšírenie čitateľských zručností,
- vyjadrovanie postoja k prečítanému alebo počutému textu, k literárnym hrdinom, zobrazenej téme.

Samostatný čitateľ

- orientácia v zdrojoch na čítanie, rozširovanie čitateľského teritória, **vlastný**, spontánný a cieľený **výber diel, textov, mediálnych obsahov**,
- zdokonaľovanie sa v **technike čítania**,
- spoznávanie dostupných knižníc a ich využívanie (triedna/školská/mestská/obecná),
- budovanie **čitateľského portfólia**, vedenie jednoduchých záznamov v rôznych formách a podobách o knihách, o svojom čítaní a jeho pokrokoch, a to s pomocou učiteľa alebo samostatne,
- prednes (aj vlastných) textov, naspamäť alebo podľa predlohy (v rámci triedy, školy, recitačnej alebo literárnej súťaže) napr. detské básničky, krátke príbehy.

Tematické okruhy a žánre

Domov, rodina, priateľstvo, medziľudské vzťahy, záľuby a koníčky, zdravie, dobro, zlo, pravda a lož, hra, príroda okolo nás – význam prírody pre človeka/človek ako súčasť prírody, svet zvierat, pomoc iným, Slovensko, Nemecko, zvyky, tradície a kultúra.

Čítanie a počúvanie textov z rôznych typov a žánrov nemeckej a svetovej literatúry so zreteľom na detský aspekt a záujmy žiakov: riekanka, obrázkový príbeh, komiks, krátky príbeh, jednoduchá rozprávka, poézia a próza, bájka, riekanka, hádanka, pieseň, báseň.

Vzdelávacie štandardy nemeckého jazyka a literatúry pre 2. cyklus

Hlavným cieľom 2. cyklu je rozvíjanie gramotnosti v prepojení s obsahmi ostatných vzdelávacích oblastí a s dôrazom na rozvíjanie hovorenej produkcie, na mnohoraké využívanie čítania a písania v rôznych kontextoch. Súčasťou rozvíjania gramotnosti je osvojovanie stratégií práce s textom a nadobúdanie skúseností s procesom čítania a písania. Dôraz sa kladie aj na čítanie krátkych literárnych a vecných textov s porozumením.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

- Viest dialóg v súkromnom a vo verejnom prostredí vecne a sociálne primeraným spôsobom.
- Vyjadriť sa zrozumiteľným spôsobom k známym témam.
- Pripraviť a predniesť krátky hovorený prejav.

- Vytvoriť písaný a obrazovo-písaný text na vyjadrenie rôznych komunikačných zámerov.
- Uplatniť pri písaní textov vybrané pravidlá jednotlivých pravopisných princípov.
- Aktívne počúvať a čítať primerané vecné texty.
- Orientovať sa v nesúvislých, obrazovo-písaných a primeraných digitálnych textoch.
- Identifikovať v texte explicitné informácie, vyvodiť základné informácie.
- Formulovať a klásť otázky zamerané na explicitný a implicitný význam textu.
- Zhrnúť získané informácie ústne aj písomne.
- Použiť základné stratégie porozumenia textu a posúdiť mieru vlastného porozumenia.
- Počúvať a čítať krátke primerané literárne texty.
- Zdieľať emocionálnu a estetickú skúsenosť z recepcie literárneho textu hovorenou a písanou formou.
- Použiť pri porozumení a tvorení textu primerané znalosti jazykových prostriedkov, využívať pritom jazykové slovníky.
- Rešpektovať viacjazyčné prostredie, podporovať spolužiakov s iným materinským jazykom.

Komunikačná interakcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

- tvoriť otázky a primerane formulovať odpovede,
- viesť dialóg so spolužiakmi na známe témy a reagovať na repliky komunikačného partnera používaním nacvičených slov a viet pre danú situáciu,
- vyjadriť a zdôvodniť vlastný názor na bežné alebo aktuálne témy a podoprieť ho argumentmi,
- rešpektovať názor komunikačného partnera, vyjadriť pochvalu, ocenenie, súhlas, námietku alebo nesúhlas sociálne primeraným spôsobom,
- používať telefonickú, internetovú komunikáciu alebo iný situačne vhodný komunikačný kanál na komunikáciu (pod dohľadom učiteľa),
- používať základné žánre korešpondencie,
- iniciovať komunikáciu v skupine rovesníkov a rozvíjať ju,
- rešpektovať viacjazyčné prostredie a podporovať žiakov s iným materinským jazykom.

Obsahový štandard

Komunikačné zvyklosti a viacjazyčnosť

- dodržiavanie pravidiel úspešnej komunikácie, **ohľaduplnosť, akceptovanie názoru komunikačného partnera**, akceptovanie spätnej väzby (napr. pri spoločnom učení, pri riešení konfliktov),
- využívanie adekvátnych neverbálnych prostriedkov,

- porovnávanie **komunikačných zvyklostí v nemeckom jazyku** a inom jazyku,
- získavanie informácií o iných jazykoch, najmä o inom materinskom jazyku spolužiakov, vedenie dialógov o **viacjazyčnosti**,
- hľadanie podobností v nemeckom a inom jazyku.

Dialogická komunikácia a kooperácia

- nácvik **dialógu** na aktuálnu, zaujímavú a veku primeranú tému v rôznych komunikačných situáciách, rozlišovanie dialógu v súkromnom a verejnom prostredí, (**tykanie, vykanie**),
- **stavba dialógu: nadviazanie kontaktu (oslovenie, pozdrav), obsah dialógu** – striedanie replík, vecné a jazykovo primerané reagovanie na repliky, **ukončenie** kontaktu,
- pravidlá vedenia dialógu: **aktívne počúvanie** a neprerušovanie komunikačného partnera, vecne a jazykovo primerané **reagovanie** na jeho **repliky**, povzbudenie, pochválenie a ocenenie komunikačného partnera, uplatňovanie pravidiel zdvorilosti,
- riešenie jednoduchých **bežných situácií** (napr. nakupovanie, stravovanie...),
- rozlišovanie priameho a sprostredkovaného dialógu (telefonického alebo prostredníctvom internetovej/mobilnej aplikácie) v súkromnom a vo verejnom prostredí,
- pochopenie a vyhýbanie sa rizikám komunikačnej interakcie vo verejnom a v internetovom prostredí.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- rozširovanie **slovnej zásoby** prostredníctvom **aktuálnych tém** dialógu a riešenia vecných problémov,
- **oznamovacie, opytovacie a rozkazovacie vety v budúcom, prítomnom a minulom čase a s modálnym slovesom a jednoduché súvetia** pri vyjadrovaní rôznych komunikačných zámerov,
- používanie **členov**: určitý a neurčitý člen podstatných mien v nominatívne, datíve a v akuzatívne,
- uplatňovanie osvojených pravopisných pravidiel,
- uplatňovanie správnej **výslovnosti, melódie viet** a **dôrazu** niektorých replík (slovný a vetný prízvuk) pri vedení dialógu, správna **výslovnosť**,
- uplatňovanie osvojených pravopisných pravidiel pri internetovej komunikácii, vhodné využívanie pohybových a neverbálnych prostriedkov v dialógu (**zrakový kontakt, mika, gestikulácia...**), využívanie **didaktických a scénických hier** na nácvik dialógov a rôznych aktivít na nácvik slovnej zásoby, gramatických štruktúr a plynulosti reči.

Tematické okruhy na komunikáciu

Žiak komunikuje so svojím komunikačným partnerom o témach obsahujúcich slovnú zásobu týkajúcu sa jeho osoby, záujmov, emócií, potrieb a skúseností v rámci každodenných situácií: ja (napr. ľudské telo, oblečenie, nakupovanie), priatelia, rodina, škola, voľný čas a záľuby, výživa a zdravie/choroby, šport, príroda okolo nás, ohrozenie a ochrana životného prostredia, svet okolo nás: môj domov, moji predkovia a ich tradície, môj región, kultúrne dedičstvo, zvyky a tradície, krajiny, mestá a miesta, Nemecko, Rakúsko a Slovensko.

Hovorená produkcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

- zhromažďovať potrebné informácie na prípravu textu,
- vytvoriť myšlienково ucelené hovorené texty,
- reprodukovať krátky počutý alebo prečítaný text,
- vyrozprávať krátky súvislý naratívny príbeh,
- vylepšiť svoj hovorený prejav pomocou otázok alebo jednoduchých vizuálnych prostriedkov,
- upraviť obsahovú a jazykovú stránku hovoreného prejavu,
- sformulovať jednoduchý opis pracovného postupu,
- opísať pozorované objekty (veci, osoby, zvieratá),
- predniesť krátku prezentáciu, krátky referát,
- vyjadriť svoj názor na bežné alebo aktuálne témy a zdôvodniť ho,
- uplatňovať v hovorenom prejave situačne vhodné jazykové, zvukové jazykové prostriedky, neverbálne komunikačné prostriedky a vhodnú moduláciu hlasu,
- upraviť obsahovú a jazykovú stránku hovoreného prejavu,
- aktívne počúvať hovorené prejavy iných, klásť otázky k obsahu textu.

Obsahový štandard

Príprava a prednes hovoreného prejavu

- samostatný výber **témy** hovoreného prejavu a zdôvodnenie výberu podľa komunikačného zámeru,
- vyhľadávanie/brainstorming **informácií zo spoľahlivých zdrojov**, potrebných na rozvíjanie témy,
- usporiadanie informácií a samostatné vytvorenie **osnovy** textu,
- súvislé a myšlienково ucelené rozvíjanie témy podľa konkrétneho komunikačného zámeru: informovať, vyrozprávať, opísať, zdôvodniť, emocionálne pôsobiť,
- kontrolovanie gramatiky, pravopisu a štylistická úprava textu,
- **výslovnostné cvičenia**, cvičenia na moduláciu hlasu a na situačne vhodné používanie pohybových prostriedkov,
- **prednes** hovoreného prejavu v prostredí triedy, školy alebo verejnosti.

Reflexia hovoreného/počúvaného prejavu

- upresnenie hovoreného prejavu pomocou kontrolných **otázok** k obsahu, osnove a použitým komunikačným prostriedkom,
- formulovanie a zdôvodnenie odpovedí na položené otázky,

- využitie jednoduchých grafických nástrojov na vylepšenie štruktúry textu (napr. plagát, projekt),
- **aktívne počúvanie** hovoreného prejavu iných osôb a kladenie otázok k obsahu textu,
- vyjadrenie **názoru** na bežnú alebo aktuálnu tému, jeho zdôvodnenie, prípadne korigovanie názoru na základe argumentov spolužiakov.

Žánre a druhy hovoreného textu

- **informačné texty** určené pre verejné (školské) prostredie: oznámenie, správa, pozvanie (na školské/záujmové podujatie), referát, prezentácia k známej téme,
- **rozprávanie prežitej skúsenosti**, objasňovanie udalosti, plánovanie udalosti, reálny alebo vymyslený príbeh,
- jednoduchý **opis osoby, predmetu, pracovného postupu, živočícha, rastliny alebo prostredia** na základe priameho pozorovania alebo obrazovej predlohy,
- krátky jednoduchý **prejav** s informačnou funkciou (napr. sprevádzanie návštevy po škole, obci).

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- používanie vhodnej **slovnej zásoby** podľa témy a komunikačného zámeru textu (oslovenia, emocionálne slová a frazémy, primerané odborné a abstraktné slová),
- používanie **hlavnej a vedľajšej vety** pri rozvíjaní témy s konkrétnym komunikačným zámerom,
- používanie adekvátnych **jazykových prostriedkov** (napr. synonymá, antonymá),
- zdokonaľovanie zvukovej jazykovej stránky hovoreného prejavu,
- uplatňovanie spisovnej **výslovnosti** v nemeckom jazyku,
- porovnávanie a odlišovanie spisovnej a nárečovej výslovnosti, spisovných a nárečových tvarov (so zameraním na nárečový región, v ktorom žiaci žijú), ako aj **rozdielných výrazov** a pojmov medzi nemčinou v Nemecku, Rakúsku a vo Švajčiarsku.

Tematické okruhy na tvorbu hovorených textov

Tematické okruhy tvoria obsahový základ na tvorbu textov, a tým ponúkajú kontext pre praktické používanie nemeckého jazyka. Žiaci produkujú hovorený prejav obsahujúci slovnú zásobu týkajúcu sa nielen jeho osoby a zážitkov, ale aj zážitkov iných osôb a každodenných situácií z ich bezprostredného prostredia, napríklad: plánovanie voľnočasových aktivít, školské výlety, prázdniny a dovolenka, vyučovanie, nakupovanie (ceny, váhy, miery) potraviny a jedlá, v reštaurácii, u lekára, v nemocnici, o zvykoch a zvyklostiach v nemecky hovoriacich krajinách a na Slovensku, v prostredí nemeckej národnostnej menšiny, o sviatkoch a živom kultúrnom dedičstve, dialektoch nemčiny na Slovensku, o sviatkoch.

Písaná produkcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

- zhromažďovať potrebné informácie na prípravu písaného textu a využiť pri jeho tvorbe osnovu, členiť vlastný písaný text na základné kompozičné celky,
- použiť vhodný žáner písaného textu podľa komunikačného zámeru,
- tvoriť súvislý písaný alebo obrazovo-písaný text na zvolenú tému,
- napísať krátky príbeh/naratívny text podľa obrázkov, témy, názvu alebo osobný zážitok,
- vyjadriť písaním svoje pocity a fantáziu,
- vytvoriť jednoduchý opis pracovného postupu,
- opísať pozorované objekty,
- sformulovať písomne argumenty na podporu svojho postoja k téme,
- používať pri tvorení písaného textu primerané znalosti slovnéj zásoby, lexikálnych vzťahov a vetných štruktúr,
- upraviť obsahovú, kompozičnú a jazykovú stránku napísaného textu,
- uplatniť grafické zručnosti pri úprave formálnej stránky napísaného textu,
- uplatniť pri písaní osvojené pravopisné pravidlá,
- využiť písanie pri učení sa,
- písať si poznámky,
- viesť portfólio s vlastnými textami.

Obsahový štandard

Proces tvorenia a revidovania textu

- výber **témy** podľa **komunikačného/autorského zámeru** a potenciálneho adresáta,
- získavanie **informácií** z rôznych dôveryhodných informačných zdrojov,
- stručné písomné zhrnutie odborných informácií,
- výber vhodného **slohového postupu** na vyjadrenie zamýšľaného obsahu,
- využívanie viacerých spôsobov zhromažďovania jazykového materiálu (slov, slovných spojení a vetných celkov) k zvolenej téme,
- členenie textu s využitím podrobnej alebo stručnej **osnovy**,
- **tvorenie** konceptu a **upravovanie** obsahu, členenia (**úvod, jadro, záver**) a jazyka textu,
- pravopisná **korektúra** textu v rozsahu osvojených pravopisných zručností,
- **grafická úprava** textu (aj pomocou základných možností textového editora),
- **prezentovanie** vlastného textu v prostredí triedy alebo školy.

Metakognitívne procesy pri písaní textu

- **plánovanie** vhodného postupu pri tvorbe textu,
- sledovanie priebehu tvorenia textu a vlastné posúdenie úspešnosti písania,
- použitie základných **stratégií** na vylepšenie písaného textu.

Žánre a druhy písaného textu

- **informačné texty** určené pre verejné (školské) prostredie: oznam, správa; písaná alebo elektronická pozvánka na školské/záujmové podujatie,
- blog: písanie **naratívnych textov** (reálneho alebo vymysleného príbehu – vyjadrenie zámernosti konania postáv, začlenenie opisných častí do príbehu),
- návod na použitie: vytvorenie **jednoduchého opisu pracovného postupu** s využitím podporného obrazového materiálu,
- **osobný list, e-mail, plagát, opis, inzerát, recept.**

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- vyjadrovanie myšlienok prostredníctvom **súvetí**,
- uplatňovanie prostriedkov nadväzovania viet v texte: **spojky** (und, aber, weil...), **častice**, synonymické opakovanie, slovtvorne súvisiace slová (napr. Zusammengesetzte Wörter, tvorba slov predponami a príponami),
- používanie präterita **pravidelných aj nepravidelných slovies** v písaných textoch,
- používanie **podstatných mien** v jednotnom a v množnom čísle,
- používanie nominatívu jednotného a množného čísla pri **prídavných menách** po určitom, neurčitom a nulovom člene,
- používanie **čísloviek** v texte,
- používanie vhodnej **slovnej zásoby** a lexikálnych vzťahov podľa témy a komunikačného zámeru textu,
- využívanie primeraných grafických prostriedkov v písanom a elektronickom texte.

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- uplatňovanie **pravopisných pravidiel** (nemecký pravopis) pri tvorbe textov,
- tvorba **zložených slov** (Apfel-saft), **slov s odlučiteľnými predponami** (napr. mit-, ab-, weg,),
- písanie **čiarky** v hlavnej a vedľajšej vete, písanie interpunkčných znamienok v priamej reči.

Tematické okruhy na tvorbu písaných textov

Tematické okruhy tvoria obsahový základ na tvorbu textov, a tým ponúkajú kontext pre praktické používanie nemeckého jazyka. Žiak píše texty primerané veku a jazykovej úrovni, obsahujúce slovnú zásobu týkajúcu sa jeho osoby, zážitkov, zážitkov iných osôb, o každodenných situáciách z ich bezprostredného prostredia, napríklad: o rodine, svojej izbe/bytu/dome, oblečení, obľúbenom mieste, priateľoch (opis osôb), škole, spolužiakoch, školských výletoch, prázdninách, voľnočasovej aktivite, záľubách, móde, sviatkoch a zvykoch, svojej krajine a o nemecky hovoriacich krajinách.

Vecná recepcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

- aktívne počúvať a samostatne čítať krátke primerane náročné vecné texty,
- identifikovať doslovné (explicitné) informácie v počúvanom a v čítanom texte,
- vyvodiť implicitné informácie z čítaného textu,
- vyvodiť informácie z nesúvislých, obrazovo-písaných a primeraných digitálnych textov,
- zhrnúť a reprodukovať získané informácie,
- prepájať získané informácie so svojimi doterajšími znalosťami a skúsenosťami,
- vyjadriť svoj názor na čítané/počúvané texty a zdôvodniť ho,
- posúdiť mieru vlastného porozumenia a používať základné stratégie na zlepšenie porozumenia textu,
- využiť získané informácie pri učení sa, v bežnom živote alebo pri záujmových aktivitách,
- identifikovať charakteristické znaky rôznych typov textov a odlíšiť texty podľa komunikačného zámeru,
- použiť pri porozumení textu primerané znalosti slovnej zásoby, lexikálnych vzťahov a vetných a súvetných štruktúr.

Obsahový štandard

Porozumenie textu

- aktívne počúvanie, samostatné čítanie a porozumenie primeraným opisným, informatívnym, a digitálnym vecným textom v rámci obsahov jednotlivých vzdelávacích oblastí,
- **pochopenie** významu niektorých neznámych slov z kontextu prečítaného textu,
- identifikovanie nejasností, kladenie otázok, hľadanie odpovedí,
- porozumenie doslovným (explicitným) informáciám v texte pomocou úloh: vymenovanie faktov, objasňovanie nových pojmov, identifikovanie a zhrnutie **klúčových informácií** a poznatkov,
- rozpoznanie **štruktúry textu**: úlohy na porozumenie nadväznosti viet a odsekov v texte, členenie textu na časti pomocou osnovy,
- rozpoznanie základných **znakov vecného textu**: presnosť, stručnosť a prehľadnosť,
- využitie osnovy pri reprodukcii textu alebo pri využití získaných informácií vo vlastnom texte,
- reprodukovanie **obsahu textu**, tvorenie vlastných otázok k textu, rozhovor o texte
- samostatné používanie jednoduchých postupov a **stratégií učenia sa** z textu.

Žánre a druhy vecného textu

- informačný žáner: **odborná informácia, mediálna správa,**

- nesúvislý informačný žáner: **jazykový slovník, cestovný poriadok, graf, mapa, diagram,**
- náučné/populárno-náučné texty: **encyklopédie, časopisy,**
- jednoduchý opisný žáner: **opis pracovného postupu, opis pozorovaného objektu (predmet, živočích, osoba),**
- primerané digitálne texty s odbornou funkciou: **digitálne encyklopédie, webové stránky, prezentácie, inštruktážne, náučné videá,**
- primerané **reklamné texty.**

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- úloha **hlavnej vety** pri porozumení textu,
- úloha **vedľajšej vety** pri porozumení textu,
- základné poznávanie významu a funkcie jednotlivých **slovných druhov** v texte,
- rozlišovanie **tvarov podstatných mien, prídavných mien, čísloviek a zámen,**
- rozlišovanie **pádových otázok,**
- rozlišovanie **slovesného času** (préteritum, perfektum, prítomný a budúci čas) v texte,
- vyvodzovanie významov nových alebo neznámych slov z textu: abstraktné slová (názvy vlastností a názvy dejov), **odborné slová,** viacvýznamové slová, ustálené slovné spojenia s priamym významom,
- identifikovanie **odvodených slov** napr. predponou alebo príponou,
- identifikovanie **slov zložením** napr. podstatné meno + podstatné meno, prídavné meno + prídavné meno, podstatné meno + prídavné meno.

Tematické okruhy na tvorbu vecných textov:

Tematické okruhy tvoria obsahový základ na tvorbu textov, a tým ponúkajú kontext pre praktické používanie nemeckého jazyka. Žiaci čítajú vecné texty primerané veku a jazykovej úrovni, obsahujúce aj odbornú slovnú zásobu. napríklad: o prírode, vesmíre, ohrození a ochrane životného prostredia, mojej rodine, sviatkoch, zvykoch a tradíciách, oslavách sviatkov v mojej rodine a obci, rozmanitých kultúrach, kultúrnom dedičstve a o prejavoch rôznych spoločenských. Zdôvodnenie: akcent na budovanie vzťahu s rodinou a miestnou komunitou, presun od akcentu na odlišnosti k pojmu dedičstvo vo všeobecnosti, o cestovaní, krajinách, móde, obľúbenom mieste, svojej krajine a o nemecky hovoriacich krajinách.

Zážitková recepcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

- čítať nahlas aj potichu a s porozumením tlačený aj písaný text primeranej náročnosti,
- porozumieť explicitným významom a vyvodzovať základné implicitné významy z počutého a prečítaného literárneho textu,

- pomenovať, ako na nich text a čítanie pôsobia, opísať zážitok,
- hodnotiť text na základe vlastných pocitov a prežívania,
- zdieľať svoj zážitok z čítania alebo počúvania textu primeraným spôsobom verbálne alebo neverbálne,
- predniesť text s výraznou intonáciou a s citovým prežitím v rámci svojich schopností,
- dramatisovať vybrané texty alebo časti textov aj s pomocou rekvizít,
- vytvoriť otázky k čítanému alebo počúvanému textu,
- vybrať si diela, texty, mediálne obsahy atď. samostatne alebo aj s pomocou a zdôvodniť svoj výber,
- odlíšiť diela z poézie, prózy a drámy, na základe štruktúrnych prvkov textu/charakteristických znakov rozoznať jednotlivé žánre (napr. epické: ľudová rozprávka, autorská rozprávka, súčasná literatúra pre mládež (mládežnícky román), príbeh; lyrické: báseň, pieseň).

Obsahový štandard

Čítanie s porozumením

- predvídanie pokračovania deja z počutého alebo prečítaného textu,
- orientácia v primerane náročných literárnych textoch, **vyhľadávanie konkrétnych informácií**, určenie ich dôležitosti vzhľadom na obsah textu, stručné zhrnutie informácií,
- vyvodzovanie základných implicitných významov z čítaného alebo počúvaného textu pomocou ústnych a jednoduchých písomných otázok,
- vysvetľovanie významu neznámych slov a slovných spojení,
- samostatné **prerozprávanie** obsahu čítaného alebo počúvaného textu, reprodukovanie deja s jednou dejovou líniou s obrazovou alebo slovnou oporou a bez nej,
- **formulovanie vlastných myšlienok a záverov** z prečítaného vlastnými slovami,
- porozumenie **literárnym pojmom**, umeleckému zobrazeniu skutočnosti, obrazným a symbolickým významom slov,
- porovnávanie informácií, motívov, udalostí z rôznych druhov umeleckých textov navzájom, porovnávanie rôznych typov spracovania príbehu (dramatická, rozhlasová, filmová podoba).

Čítanie pre zážitok

- **čítanie** diel, textov, mediálnych obsahov atď., ktoré žiakovi prinášajú **radosť a potešenie** (knihy rôznych žánrov s ilustráciami),
- čitateľské preferencie, ktoré sa viažu na odporúčanie rovesníkov aj dospelých,
- **opakované čítanie** obľúbených textov, výber tém a žánrov podľa záujmov,
- sebapoznávanie, porovnávanie vlastných čitateľských aktivít a skúseností z čítania s rovesníkmi, hľadanie zhôd a rozdielov,
- vyjadrovanie postoja a zdieľanie **vlastných pocitov, myšlienok a zážitkov** z textu a z ilustrácie verbálnym aj neverbálnym spôsobom,

- pátranie po rozprávkach, príbehoch, povestiach a mýtoch k **histórii obce alebo regiónu**, skúmanie, zaznamenávanie, porovnávanie, prezentovanie,
- stvárnenie obsahu textu metódami **tvorivej dramatiky**, výtvarnými alebo hudobnými činnosťami,
- formovanie empatie, súcitu, hodnôt a postojov na základe čítaného alebo počutého textu,
- sprostredkovanie **umeleckého zážitku** cez rôzne formy spracovania textu – divadelné, filmové, rozhlasové a iné spracovanie literárnych diel,
- uvedomovanie si autorstva a kontextu vzniku literárnych diel.

Samostatný čitateľ

- vlastný **samostatný** a cielený **výber** diel, textov, mediálnych obsahov atď. na čítanie,
- samostatné budovanie **čitateľského portfólia**, vedenie podrobnejších záznamov v rôznych formách a podobách o knihách, o svojom čítaní a jeho pokrokoch,
- čítanie a **reflexia** čítania textov rôznych žánrov, stanovenie individuálnych čitateľských cieľov a výziev v čítaní, formovanie jednoduchých rituálov,
- uvažovanie o **zobrazení postáv, faktov, dejov v texte** v kontexte doby a kultúry, vyjadrovanie názoru, pokusy o hodnotenie,
- aktívne vyhľadávanie knihy a využívanie aj iných dostupných druhov knižníc (okrem triednej knižnice aj školskú alebo mestskú/obecnú).

Žánre

Čítanie a počúvanie textov z rôznych typov a žánrov nemeckej a svetovej literatúry so zreteľom na detský aspekt a záujmy žiakov z 2. cyklu sa obohacuje o scenár, jednoduchú divadelnú a rozhlasovú hru, poviedku, detský román.

Vzdelávacie štandardy nemeckého jazyka a literatúry pre 3. cyklus

Hlavným cieľom 3. cyklu je rozvíjanie sociálne a kultúrne významných gramotnostných schopností žiaka, ktoré sú dôležité v súčasnej informačnej spoločnosti. Dôraz sa kladie na postupné využívanie čoraz širšieho spektra mimoučebnicových textov a multimediálnych komunikátov so zámerom vyhľadávať, triediť a kriticky hodnotiť informácie a informačné zdroje. S tým súvisí rozvíjanie argumentačných zručností a schopností riešiť problémy. Zároveň je úlohou tretieho cyklu rozvíjať emočnú seba reguláciu žiaka a efektívnu spoluprácu a komunikáciu v kolektíve.

Ciele vzdelávania pre 3. cyklus

- Aktívne vstupovať do hovorenej a písanej komunikačnej interakcie, vecne a sociálne primerane reagovať na repliky komunikačného partnera, formulovať primerané argumenty.

- Pripraviť a prezentovať primerané hovorené a obrazovo-hovorené texty s komunikačným zámerom objasniť problém alebo presvedčiť adresáta.
- Vytvoriť primeraný písaný, obrazovo-písaný alebo digitálny text s cieľom objektívne informovať, objasniť problém a vyjadriť názor podložený argumentmi.
- Uplatňovať stratégie tvorby písaného textu, regulovať vlastný proces písania, uplatniť znalosti pravopisných pravidiel.
- Čítať a počúvať rôzne druhy vecného (najmä odborného) textu, rozumieť mu, zhrnúť a vyhodnotiť získané informácie, využiť informácie pri vzdelávaní a v iných komunikačných oblastiach.
- Uplatňovať stratégie porozumenia textu, plánovať a monitorovať úspešnosť porozumenia, regulovať vlastné porozumenie textu.
- Získať a spracovať informácie z rôznych médií (tlačených, digitálnych, audiovizuálnych), veku primerane kriticky posúdiť pravdivosť a spoľahlivosť informácií, zdrojov a ich zmysluplné využitie.
- Nadobudnúť estetickú skúsenosť z recepcie rôznych literárnych žánrov, zdieľať obsahové, emocionálne a hodnotové posolstvá textu vo vlastných tvorivých aktivitách.
- Objasniť príslušnosť literárnych diel ku kultúrnemu dedičstvu s dôrazom na hodnotu empatie, tolerance a rešpektu človeka k človeku.
- Použiť pri porozumení a tvorení textu znalosti o systéme jazykových prostriedkov, využívať pritom jazykové slovníky v knižnej a elektronickej podobe.
- Objasniť význam jazyka ako reprezentanta národnej kultúry, chápať potrebu dobrého ovládania spisovného jazyka v rámci vzdelávania a účasti v sociálnom a občianskom živote.
- Rešpektovať jazykovú a kultúrnu rôznorodosť v spoločnosti, chápať jazykové potreby príslušníkov iných národov a národností.

Komunikačná interakcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

- rozlíšiť komunikačnú interakciu podľa prostredia, komunikačného partnera a komunikačného zámeru,
- rozlíšiť špecifiká komunikačnej interakcie v rôznych jazykoch, rešpektujú príslušníkov iných národov a kultúr,
- rozvíjať dialóg vecne a aktívne, kriticky reagovať na repliky komunikačného partnera,
- uplatniť pri vedení dialógu zásady kooperácie a zdvorilosti,
- vyjadriť názor na aktuálne témy a podporiť ho rôznymi druhmi argumentov,
- diskutovať v skupinách na aktuálne alebo odborné témy, uplatňovať pritom argumentačné zručnosti,
- využívať na komunikáciu situačne vhodné komunikačné kanály,

- dodržiavať pravidlá vecnej, sociálne primeranej a etickej interakcie v bezpečnom internetovom prostredí,
- používať rôzne žánre bežnej a administratívnej korešpondencie,
- spolupracovať pri riešení problémov v kolektíve, predchádzať konfliktom reguláciou svojho správania.

Obsahový štandard

Komunikačné zvyklosti a viacjazyčnosť

- rozlišovanie komunikačnej interakcie podľa prostredia, komunikačného partnera a **komunikačného zámeru** so zohľadnením zásad kooperácie a zdvorilosti,
- situačne vhodné používanie jednotlivých variet nemčiny (spisovný jazyk, štandardná varieta, slang, nárečie),
- nacvičovanie **interakcie** v rôznych komunikačných situáciách,
- poznávanie a porovnávanie komunikačnej interakcie vo viacerých jazykoch,
- **viacjazyčné prostredie** na Slovensku, chápanie jazykových potrieb príslušníkov iných národov a národnostných menšín.

Dialogická komunikácia, diskusia a kooperácia

- nacvičovanie kooperácie v **priamom** alebo v **sprostredkovanom dialógu**: komunikovať primerané množstvo informácií, hovoriť pravdivo, k veci, jasne a zrozumiteľne,
- **zásady zdvorilosti** (takt, veľkorysosť, uspokojenie, súhlas, skromnosť, sympatia) a ich uplatňovanie v komunikácii,
- pravidlá asertívnej komunikácie, **asertívne techniky** a ich nácvik,
- druhy argumentov, **argumentačných techník** a ich nácvik,
- nácvik **skupinovej diskusie** na aktuálnu alebo odbornú tému,
- participácia v **internetovej diskusii**, zapojenie **do diskusného fóra**,
- **hľadanie konštruktívnych riešení konfliktných situácií**,
- identifikovanie manipulatívnej komunikácie a obranná reakcia na ňu.

Korešpondencia

- formulácia jednoduchej **úradnej žiadosti**,
- nácvik bežnej a úradnej elektronickej korešpondencie prostredníctvom **e-mailu**,
- používanie veľkých písmen na vyjadrenie úcty,
- jazykové a grafické špecifiká krátkych textových správ.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- porozumenie a používanie **tematickej a odbornej slovnej zásoby** v rámci obsahového zamerania interakčných aktivít,

- **nadväzovanie replík v dialógu**, používanie vhodných nadväzovacích prostriedkov (oslovenia, pripájacie častice, zámenné a iné synonymá),
- využívanie **argumentačnej funkcie** komunikačných prostriedkov (príklady, citáty, frazémy, dôraz, gestá),
- uplatňovanie pravidiel **spisovnej výslovnosti** v domácich a v cudzích slovách,
- situačne vhodné používanie zvukových, pohybových a mimojazykových prostriedkov,
- uplatňovanie osvojených **pravopisných pravidiel** v písanej a v elektronickej interakcii.

Tematické okruhy na komunikáciu

Tematické okruhy z 2. cyklu sebahodnotenie, osobné záujmy a potreby, spravodlivosť – nespravodlivosť, odlišnosť od iných, zdravý životný štýl, bohatstvo – chudoba, bezpečnosť, láska a vzťah k domovu a rodine, svet divadla, moje životné prostredie, ohrozenie a ochrana životného prostredia, pomoc ľuďom a zvieratám v núdzi sa rozširujú a obohacujú o témy a pohľady, ako napr. moji predkovia, cesta mojich predkov na Slovensko, aktuálne témy, ktoré sa týkajú mojej rodiny, priateľov, môjho bydliska, mojej školy, okolia, dôstojnosti, osobných záujmov – potreby a záujmy iných, písané a nepísané zákony, odvaha, sloboda, zodpovednosť, hodnoty, nenávisť, ľudské a spoločenské dilemy, hrdinstvo, mier, obeta, láska, občianska spolupatričnosť, angažovanosť a spoločenstvo, zlyhanie jednotlivca/spoločnosti, šťastie, silné a slabé stránky osobnosti, prvá láska, spoločné hodnoty, spoločné konanie a osamelosť, strach, problémy v škole, tolerancia, dovolené a zakázané, rozmanitosť kultúr, národná kultúra, slovné hry, krása, realita a fantázia, globálne environmentálne problémy a ich riešenia, princípy udržateľného rozvoja, úcta k živej a neživej prírode, minulosť, prítomnosť a budúcnosť, historická pamäť, jedinečnosť nárečí a rodného kraja.

Hovorená produkcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

- vytvárať obsahovo a formálne súdržné hovorené texty s rôznym komunikačným zámerom,
- rozlíšiť žánre hovoreného a obrazovo-hovoreného textu,
- zhromažďovať informácie k textu z viacerých zdrojov, overiť dôveryhodnosť zdrojov a získaných informácií,
- usporiadať, hodnotiť, triediť a využívať získané informácie,
- prezentovať získané odborné informácie a objasniť problémy,
- pripraviť a predniesť prejav, využiť aj rôzne druhy argumentov,
- pripraviť a predniesť krátky príležitostný prejav,
- používať vhodné stratégie pri príprave a úprave hovoreného a obrazovo-hovoreného textu,
- analyzovať a hodnotiť hovorené prejavy iných,
- pri tvorení, úprave a hodnotení prejavu využívať jazykové slovníky a znalosti jazykovedných pojmov a termínov.

Obsahový štandard

Príprava a prezentácia hovoreného prejavu

- **písomná príprava** hovoreného a obrazovo-hovoreného textu podľa týchto fáz: výber témy, zhromažďovanie materiálu, selekcia a kompozícia, tvorba konceptu, úprava textu,
- príprava **vizuálnej zložky textu** a jej úprava pri obrazovo-hovorenom texte,
- vhodné **stratégie** prípravy a úpravy textu (obsahové, kompozičné, jazykové a vizuálne),
- využívanie knižných a elektronických jazykových slovníkov,
- **nácvik** kultivovaného **prednesu** hovoreného prejavu,
- nácvik kultivovanej **prezentácie** obrazovo-hovoreného textu, funkčné **prepájanie jazykovej a obrazovej zložky**,
- **prezentovanie** vlastného textu v prostredí triedy, školy alebo na verejnosti.

Reflexia hovoreného/počúvaného prejavu

- **sebareflexia** prezentovaného prejavu,
- aktívne a **kritické počúvanie** hovorených prejavov iných,
- **analyzovanie a hodnotenie** obsahovej, kompozičnej, jazykovej, prednesovej a vizuálnej stránky prejavu podľa vopred stanovených kritérií,
- formulovanie argumentov pri vyjadrovaní stanoviska k vlastnému alebo inému hovorenému prejavu.

Žánre hovoreného a obrazovo-hovoreného textu

- príprava **odbornej informácie**, príprava a realizácia **interview** s odborníkom, vytvorenie odbornej prezentácie,
- **presvedčací** (persuazívny) **rečnícky prejav: vyjadrenie názoru** na aktuálne témy s podporou argumentov a s cieľom presvedčiť adresáta,
- **príležitostný rečnícky prejav**: slávnostný príhovor, moderovanie podujatia.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- porozumenie a používanie **tematickej a odbornej slovnej zásoby** v rámci obsahového zamerania textu,
- využívanie **argumentačnej funkcie** komunikačných prostriedkov: príklady, fakty, citáty, dôraz, pauza, gestá, grafické prostriedky v obrazovo-hovorenom texte (s využitím možností textového editora),
- využívanie **sugestívnej funkcie** komunikačných prostriedkov: zámerné opakovanie, enumerácie, rečnícke otázky, apely, frazémy a iné expresívne výrazy, metafora a metonymia,
- uplatňovanie pravidiel **spisovnej výslovnosti** v domácich a cudzích slovách,
- primeraná **modulácia hlasu** a situačne vhodné používanie pohybových a mimojazykových prostriedkov.

Tematické okruhy a žánre na tvorbu hovorených textov

Tematické okruhy z 2. cyklu sebahodnotenie, osobné záujmy a potreby, spravodlivosť – nespravodlivosť, odlišnosť od iných, zdravý životný štýl, bohatstvo – chudoba, bezpečnosť, láska a vzťah k domovu a rodine, svet divadla, moje životné prostredie, ohrozenie a ochrana životného prostredia, pomoc ľuďom a zvieratám v núdzi sa rozširujú a obohacujú o témy a pohľady, ako napr. moji predkovia, cesta mojich predkov na Slovensko, aktuálne témy, ktoré sa týkajú mojej rodiny, priateľov, môjho bydliska, mojej školy, okolia, dôstojnosti, osobných záujmov – potreby a záujmy iných, písané – nepísané zákony, odvaha, sloboda, zodpovednosť, hodnoty, nenávisť, ľudské a spoločenské dilemy, hrdinstvo, mier, obeta, láska, občianska spolupatričnosť, angažovanosť a spolužijanie, zlyhanie jednotlivca/spoločnosti, šťastie, silné a slabé stránky osobnosti, prvá láska, spoločné hodnoty, spoločné konanie a osamelosť, strach, problémy v škole, tolerancia, dovolené a zakázané, rozmanitosť kultúr, národná kultúra, slovné hry, krása, realita a fantázia, globálne environmentálne problémy a ich riešeníach + princípy udržateľného rozvoja, úcta k živej a neživej prírode, minulosť, prítomnosť a budúcnosť, historická pamäť, jedinečnosť nárečí a rodného kraja. Čítanie a počúvanie textov z rôznych typov a žánrov nemeckej a svetovej literatúry so zreteľom na detský aspekt a záujmy žiakov z 2. cyklu sa obohacuje o scenár, jednoduchú divadelnú a rozhlasovú hru, poviedku, detský román.

Písaná produkcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

- tvoriť obsahovo a formálne súdržné písané a obrazovo-písané texty s rôznym komunikačným zámerom,
- zdôvodniť voľbu žánra písaného textu pre naplnenie komunikačného alebo autorského zámeru,
- zohľadniť očakávania (potenciálneho) adresáta písaného textu,
- využiť písanie ako prostriedok sebvýjadrenia,
- využiť písanie ako učebnú stratégiu a písaním referujú o nadobudnutom poznaní,
- využiť písanie na vyjadrenie názoru a na argumentáciu,
- zhromaždiť informácie k textu z viacerých informačných zdrojov a overiť ich dôveryhodnosť,
- uplatniť pri písaní pravopisné pravidlá,
- monitorovať priebeh vlastného písania a využívajú rôzne stratégie na jeho vylepšenie,
- upraviť obsahovú, kompozičnú, jazykovú a formálnu stránku napísaného textu,
- pri tvorení a úprave textu využívať znalosti jazykovedných pojmov a termínov a rôzne druhy jazykových slovníkov,
- používať pri úprave formy textu počítačové textové editory.

Obsahový štandard

Proces tvorenia a revidovania textu

- individuálna voľba **témy** podľa komunikačného/autorského zámeru a potenciálneho/reálneho adresáta,
- voľba vhodného **slohového postupu** na komunikovanie zamýšľaného obsahu,
- využívanie viacerých spôsobov zhromažďovania jazykového materiálu (slov, slovných spojení a vetných celkov) k zvolenej téme s využitím potrebných zdrojov (vrátane jazykových slovníkov) a interakcie s inými osobami,
- **členenie obsahu** písaného textu s využitím rôznych stratégií (osnova, grafické znázornenie štruktúry textu a pod.),
- **tvorenie konceptu** a jeho upravovanie po obsahovej, kompozičnej a jazykovej stránke,
- **pravopisná korektúra** s využitím základných korektorských značiek a jazykových slovníkov,
- upravovanie obrazovej a grafickej zložky textu pri multimodálnych a digitálnych komunikáciách a využitie ďalších možností textového editora,
- **prezentovanie vlastného textu** v prostredí triedy, školy alebo na verejnosti.

Metakognitívne procesy pri písaní textu

- **porozumenie** produkčnej úlohy a stanovenie **cieľa** písania,
- **plánovanie** efektívnych **stratégií** pri tvorení textu, v prípade neefektívnej stratégie úprava zaužívaného postupu pri tvorení,
- monitorovanie priebehu **zhromažďovania a triedenia** vhodného jazykového materiálu,
- koncentrácia pozornosti a sústredená práca vo fáze štylizácie, vedomé potlačanie rušivých a nesúvisiacich podnetov,
- **analýza a hodnotenie textu** a jeho častí vzhľadom na **komunikačný zámer, slohový postup a adresáta**.

Žánre písaného a obrazovo-písaného textu

- tvorenie a vyplňanie **administratívnych textov**: plagát, úradné formuláre, prihláška, životopis,
- tvorenie **odborných textov**: odborná informácia, zhrnutie, anotácia, plagát, návod na použitie,
- vyjadrenie **subjektívneho názoru** na všeobecne známu tému v úvahovom texte,
- písomné vyjadrenie názoru na **aktuálne témy** s podporou argumentov a s cieľom presvedčiť adresáta,
- vytvorenie zážitkového rozprávacieho textu s premyslenou štruktúrou a zapojením opisných častí,
- sebavyjadrenie prostredníctvom rôznych techník **tvorivého písania** (aj v kombinácii s obrazovou zložkou).

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- použitie hlavných a vedľajších viet ako prostriedkov vyjadrovania **časovo-priestorových alebo logických vzťahov v texte**,
- porozumenie a používanie **tematickej a odbornej slovnej zásoby** v rámci obsahového zamerania textu,
- využívanie **argumentačnej funkcie** komunikačných prostriedkov: príklady, fakty, citáty, grafické prostriedky,
- využívanie **sugestívnej funkcie** komunikačných prostriedkov: zámerné opakovanie, enumerácie, rečnícke otázky, apely, frazémy a iné expresívne výrazy, metafora a metonymia atď.,
- použitie rôznych druhov nadväzovacích prostriedkov (**konektorov**) v texte: pripájacie častice, lexikálne opakovanie (zámenné a iné synonymá, antonymá, metafora/metonymia, slovotvorné prostriedky, asociácie), morfológické opakovanie (kategória zhody), kontextová elipsa atď.

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- automatizácia získaných **pravopisných zručností** pri jednotlivých pravopisných princípoch,
- *etymologický pravopis*: nacvičovanie pravopisu prevzatých a **internacionálnych odborných termínov** (v prepojení s učivom ďalších vzdelávacích oblastí),
- *sémantický pravopis*: nacvičovanie pravopisu zložitejších **zemepisných názvov, názvov štátov, ulíc, inštitúcií a kultúrnych výtvorov** (v prepojení s učivom ďalších vzdelávacích oblastí),
- *interpunkčný pravopis*: písanie **čiarky** v hlavnej a vedľajších vetách; pravopis ďalších **interpunkčných znamienok** (bodkočiarka, dvojbodka, pomlčka atď.).

Tematické okruhy na tvorbu písomných textov

Tematické okruhy z 2. cyklu ako napríklad sebahodnotenie, osobné záujmy a potreby, spravodlivosť – nespravodlivosť, odlišnosť od iných, zdravý životný štýl, bohatstvo – chudoba, bezpečnosť, láska a vzťah k domovu a rodine, svet divadla, moje životné prostredie, ohrozenie a ochrana životného prostredia, pomoc ľuďom a zvieratám v núdzi sa rozširujú a obohacujú o nové témy a pohľady, ako napr. moji predkovia, cesta mojich predkov na Slovensko, aktuálne témy, ktoré sa týkajú mojej rodiny, priateľov, môjho bydliska, mojej školy, okolia, dôstojnosti, osobných záujmov – potreby a záujmy iných, písané – nepísané zákony, odvaha, sloboda, zodpovednosť, hodnoty, nenávisť, ľudské a spoločenské dilemy, hrdinstvo, mier, obeta, láska, občianska spolupatričnosť, angažovanosť a spolunažívanie, zlyhanie jednotlivca/spoločnosti, šťastie, silné a slabé stránky osobnosti, prvá láska, spoločné hodnoty, spoločné konanie a osamelosť, strach, problémy v škole, tolerancia, dovolené a zakázané, rozmanitosť kultúr, národná kultúra, slovné hry, krásna, realita a fantázia, globálne environmentálne problémy a ich riešeníach + princípy udržateľného rozvoja, úcta k živej a neživej prírode, minulosť, prítomnosť a budúcnosť, historická pamäť, jedinečnosť nárečí a rodného kraja.

Vecná recepcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže:

- počúvať a čítať cieľavedome a samostatne primerane náročné texty s konkrétnym zámerom v rámci vzdelávania, záujmových aktivít alebo zapojenia do spoločenského a občianskeho života, využívať pritom aj mimoučebnicové zdroje,
- orientovať sa v rôznych žánroch vecného textu podľa komunikačných oblastí (mediálna, administratívna, odborná), rozlišovať ich základné charakteristiky a možnosti využitia,
- získavať a spracúvať informácie z rôznych informačných zdrojov (tlačených, audiovizuálnych, digitálnych),
- objasňovať informácie a vyvodené súvislosti z textu, konfrontovať ich s vlastnými znalosťami a skúsenosťami,
- vyjadrovať svoj názor na čítané/počúvané texty, podporiť ho argumentmi a prezentovať v skupinovej diskusii,
- kriticky posúdiť pravdivosť a spoľahlivosť informácií zdrojov a ich zmysluplné využitie,
- využívať získané informácie pri tvorení vlastných textov s cieľom vzdelávania alebo sebvýjadrenia,
- uplatňovať rôzne stratégie porozumenia textu, plánovať a monitorovať úspešnosť porozumenia, dokážu regulovať vlastné porozumenie textu,
- porovnávať obsahové, kompozičné a jazykové odlišnosti textov podľa rôzneho komunikačného zámeru a slohového postupu,
- analyzovať jazykové prostriedky v texte (syntaktické, lexikálne, slovotvorné, morfológické) a ich úlohu pri porozumení textu, využívať pritom rôzne druhy jazykových slovníkov,
- analyzovať úlohu poprijazykových (grafických, pohybových, zvukových) a mimojazykových prostriedkov pri porozumení čítaného a počúvaného textu,
- pri porozumení textu a pri jeho analýze využívať znalosti jazykovedných pojmov a termínov a rôzne druhy jazykových slovníkov,
- chápať hodnotu a funkcie jazyka v osobnom a v spoločenskom živote, upevňovať si pozitívny postoj k iným jazykom a kultúram.

Obsahový štandard

Porozumenie textu a využitie získaných informácií

- **analytické počúvanie, čítanie a prezeranie** rôznych druhov a žánrov vecného textu v rámci obsahov jednotlivých vzdelávacích oblastí,
- porozumenie **súvislým a nesúvislým** textom na úrovni explicitných a implicitných významov;

- učiteľom riadené a samostatné vyvodzovanie **implicitných informácií** z textu prehlbujúce základné porozumenie textu: objasňovanie **súvislostí**, vyjadrenie **názoru**, uvádzanie podporných argumentov, využívanie **predchádzajúcich znalostí** na dosiahnutie logicky prijateľných záverov (induktívne inferencie), logické úsudky z informácií a dôkazov priamo dostupných v texte (deduktívne inferencie),
- získavanie, spracovanie a triedenie informácií z rôznych informačných zdrojov,
- posúdenie **pravdivosti a spoľahlivosti informácií** na základe ich overovania a konfrontovania vo viacerých zdrojoch;
- zdieľanie a **prezentovanie** získaných informácií v **skupinovej diskusii**, **obhajovanie názoru** pomocou argumentov, vecné reagovanie na argumenty účastníkov diskusie,
- **využitie spracovaných informácií** z textu **pri riešení** učebných úloh a **problémových situácií**, pri vzdelávaní a sebaujadrení,
- porozumenie štruktúry textu podľa komunikačného zámeru a použitého slohového postupu.

Metakognitívne procesy pri recepcii vecného textu

- orientovanie sa v dostupných primárnych a sekundárnych informačných zdrojoch (s dôrazom na využívanie autorských textov, knižných, časopiseckých a encyklopedických publikácií),
- **vlastný výber a vyhľadávanie textov** na čítanie alebo počúvanie v závislosti od cieľov čitateľa/poslucháča, vyhodnocovanie cieľov, reflexia a komunikovanie výsledkov čítania alebo počúvania,
- upevňovanie osvojených **stratégií čítania a učenia sa** z textu a náročnejšie formy spracovania obsahu (**konspekt, sumarizácia, anotácia, grafické nástroje**),
- využívanie osvojených stratégií čítania/počúvania a rozvíjanie špecifických stratégií informačného správania v digitálnom prostredí,
- formovanie základných spôsobilostí informačnej gramotnosti – stratégií zvládania **kvantity a rozlišovania kvality dostupných informácií**,
- kladenie dôrazu na podporovanie hodnotiacich postojov, na **kritické myslenie** a vlastnú autorskú tvorbu pri **práci s informáciami**,
- aktívne a samostatné využívanie fyzických a elektronických knižníc, orientácia v knižných katalógoch.

Vlastnosti textu

- rozlišovanie základných vlastností textov a ich uplatnenie pri **porozumení textu**:
- **obsahová súdržnosť textu**: rozvíjanie témy a logické usporiadanie viet a odsekov podľa použitého slohového postupu (informačný, opisný, rozprávací, výkladový/úvahový),
- **formálna súdržnosť textu**: nadväzovanie viet prostredníctvom rôznych druhov nadväzovacích prostriedkov (konektorov), analyzovanie nadväzovacích prostriedkov v texte,
- **rozlišovanie textov podľa komunikačného zámeru**: **informovať, objasniť, argumentovať, presvedčiť, zaujať, emocionálne pôsobiť**,
- **porovnávanie textov** podľa obsahu, slohového postupu a použitých jazykových prostriedkov.

Žánre vecného textu

- **porozumenie odborným textom:** odborný článok, interview, návod na použitie výrobku, dokumentárny film, rozhlasové a televízne populárno-náučné programy, webové stránky, prezentácie, plagát,
- **porozumenie mediálnym textom:** stručná a rozšírená správa, spravodajská reportáž, spravodajský rozhovor, komentár, blog (vlog), podcast,
- **porozumenie administratívnym textom:** úradné oznamy a vyhlášky, formuláre, účet a faktúra,
- **analyzovanie** propagačnej a presvedčacej funkcie v rôznych druhoch reklamného textu a rozmer manipulácie,
- **porozumenie rečníckych prejavov** a rozlišovanie rečníckych žánrov: príležitostné prejavy (slávnostné príhovory, moderovanie), náučné prejavy (prednáška, referát), politické prejavy (príhovory, diskusie).

Význam a funkcie jazyka, komunikačné prostriedky a pravidlá

- porozumenie funkciám, významu a **stavbe jazyka** (jazykové roviny a oblasti jazyka),
- vzťah nemčiny k iným jazykom (svetové jazyky, slovenskému jazyku),
- poznávanie **histórie a jazykovej situácie nemeckej národnostnej menšiny na Slovensku**,
- individuálny vzťah žiaka k jazykom, porozumenie problematike viacjazyčnosti na území a mimo územia štátu,
- využitie znalostí jazykových prostriedkov pri porozumení textu:
- **syntaktické prostriedky:** hlavné a vedľajšie vety ako prostriedky rozvíjania témy a vyjadrovania logických vzťahov v texte; vyjadrovanie syntaktických významov vo vete (vetné členy) a ich úloha pri porozumení textu (prísudok, podmet, predmet, prívlastok, príslovkové určenie),
- lexikálne prostriedky: analyzovanie slovnej zásoby v texte z hľadiska komunikačného zámeru, slohového postupu a témy textu; spôsoby obohacovania slovnej zásoby nemčiny (nové slová v jazyku – tvorenie, ustálené slovné spojenia, internacionalizmy, skratky); pragmaticky príznakové slová (odborné termíny, knižné a zastarané slová, expresívne slová, nespisovné slová), porozumenie bežným a kultúrnym frazémam,
- **slovotvorné prostriedky:** úloha slovotvorby pri porozumení odborných termínov a pri porozumení textu (slovotvorná stavba napovedá význam slova; slová z rovnakého slovotvorného hniezda sú prostriedkom súdržnosti textu); motivačný vzťah medzi základovým a utvoreným slovom (slovotvorná stavba), slovotvorné spôsoby (odvodzovanie, skladanie), slovotvorné prostriedky (predpony, prípony, slovotvorný základ);
- **morfologické prostriedky:** analyzovanie významu a funkcie slovných druhov pri porozumení textu; základné významové skupiny plnovýznamových slovných druhov: podstatné mená (konkrete und abstrakte Nomen, zusammengestzte Nomen, bestimmter und unbestimmter Artikel – Begleitwörter, Nomen mit Präpositionen, Nomen deklinieren, Singular und Pluralformen, das Nomen als Subjekt, Nomen als Attribut, Nomen als Objekte), prídavné mená (die Funktion von Eigenschaftswörtern oder Wie-Wörtern, attributiv, prädikativ und adverbial, Deklination, Komparation), čísla (die natürlichen Zahlen, die ganze Zahlen, die rationalen Zah-

len, Ordinalzahlen (Datum, Reihenfolge, Aufzählungen) Bruchzahlen), zámená (Personalpronomen, Possesivpronomen, Reflexivpronomen, Relativpronomen, Demonstrativpronomen, Idefinitpronomen, Interrogativpronomen (Frageföwort), trpný rod (Passiv – Vorgangspassiv, Zustandspassiv).

Tematické okruhy na čítanie a tvorbu vecných textov:

Tematické okruhy tvoria obsahový základ na tvorbu textov, a tým ponúkajú kontext pre praktické používanie nemeckého jazyka. Žiaci čítajú vecné texty primerané veku a jazykovej úrovni obsahujúce aj odbornú slovnú zásobu, napríklad o prírode, vesmíre, ohrození a ochrane životného prostredia rodine, sviatkoch – zvyky a tradície, oslava sviatkov v mojej rodine a obci, rozmanité kultúry, kultúrne dedičstvo a prejavy rôznych spoločností. Zdôvodnenie: akcent na budovanie vzťahu s rodinou a miestnou komunitou, presun od akcentu na odlišnosti k pojmu dedičstvo vo všeobecnosti, o nemeckej kolonizácii, tradičnej kultúre a histórii Karpatských Nemcov na našom území, tradíciách a kultúrnom dedičstve Karpatských Nemcov na Slovensku, cestovaní, krajinách, móde, obľúbenom mieste, svojej krajine a o nemecky hovoriacich krajinách.

Zážitková recepcia

Výkonový štandard

Žiak vie/dokáže

- čítať a počúvať cieľavedome, samostatne a kriticky primerane náročné literárne texty všetkých žánrov na vlastné účely,
- recitovať so snahou výrazný prednes a vyjadriť individuálny zážitok primerané veku, hodnotné umelecké texty,
- hodnotiť text na základe vlastných pocitov a prežívania,
- zdieľať svoj zážitok z čítania alebo počúvania textu primeraným spôsobom verbálne alebo neverbálne,
- určiť na základe štruktúry textu jeho žáner, zameranie a účel,
- porovnávať a hodnotiť štruktúrne prvky jednotlivých žánrov umeleckej literatúry,
- kriticky vyhodnocovať autorov zámer, zaujať stanovisko k prečítanému textu,
- diskutovať o texte a prečítaný text využiť ako podporu pre svoju argumentáciu,
- samostatne si vybrať texty, diela, mediálne obsahy, zdôvodniť svoj výber, odporúčať ich s odôvodnením,
- zoznámiť sa s vybranými náročnejšími témami v literatúre, ktoré sú v rôznych podobách spracované v dielach slovenských a svetových autorov,
- tvoriť na základe poznania a zážitku z literárneho textu vlastné texty,
- poznať základné historické súvislosti, analyzovať a zdôvodniť rozdiely/podobnosti vybraných slovesných prejavov etnických skupín na Slovensku,
- analyzovať a hodnotiť rôzne formy spracovania literárnych diel, námetov (filmová, rozhlasová, divadelná).

Obsahový štandard

Čítanie s porozumením

- **samostatné prerozprávanie obsahu** čítaného alebo počúvaného textu, reprodukovanie deja s viacerými dejovými líniami, zmena času a miesta udalostí pri prerozprávaní, prerozprávanie príbehu z rôznych uhlov pohľadu, používanie citátov a stručné prerozprávanie príbehu na základe zápletky a/alebo deja, porovnávanie textov,
- **identifikovanie a opísanie stavebných prvkov textu** na základe poznania žánru a čitateľských skúseností,
- hodnotenie štruktúry a prvkov textu, umelecké jazykové prostriedky a ich pôsobenie na čitateľa,
- rozlišovanie priameho a obrazného pomenovania v texte, prenesený význam slov, umelecké jazykové prostriedky, vysvetľovanie v kontexte vlastných skúseností,
- **diskutovanie o texte**, prezentácia vlastnej interpretácie textu, domýšľanie a tvorba variantu pokračovania textu,
- predvídanie z počutého alebo prečítaného textu,
- **dedukovanie významu neznámych slov, slovných spojení** a umeleckých jazykových prostriedkov z kontextu, vysvetľovanie pomocou ďalších zdrojov (iné texty, slovníky),
- **tvorenie** rôznych druhov **otázok** k textu – faktografické, induktívne, deduktívne, fantazijné, analytické a hodnotiace otázky.

Čítanie pre zážitok

- rozpoznanie a pomenovanie pôsobenia textu na vlastné prežívanie, rozoznávanie príčin tohto pôsobenia, schopnosť predstaviť si ako text (jeho prvok) môže pôsobiť na iných, aké reakcie môže vyvolať,
- **vyjadrovanie a zdieľanie vlastných pocitov, postojov, myšlienok a zážitkov** z literárneho, dramatického a filmového spracovania a z ilustrácií verbálnym aj neverbálnym spôsobom,
- rozpoznanie **motívov, príčin konania hrdinov**, porovnávanie názorov a pocitov hrdinov so svojimi emóciami, zážitkami a skúsenosťami,
- čítanie pre **potešenie a zážitok**, čítanie textov, diel, mediálnych obsahov podľa vlastného výberu a diskusia o prečítanom,
- **debatovanie** s argumentáciou o hodnotách a kvalitách textov, diel, mediálnych obsahov, brak a gýč v literatúre,
- stvárnenie témy v literárnom, dramatickom, rozhlasovom a filmovom spracovaní,
- **prednesenie textu** so snahou o estetickú intonáciu a citové prežívanie v rámci svojich schopností,
- formovanie empatie, súcitu, hodnôt a postojov na základe čítaného alebo počúvaného textu,
- poznávanie autorského štýlu, rešpektovanie autorstva a vysvetľovanie kontextu vzniku literárnych diel, pseudonym, autorské právo a copyright.

Samostatný čitateľ

- pravidelné **vyhotovovanie** tvorivých záznamov o knihách, svojom čitateľstve a jeho **pokro- koch**: tvorba myšlienkových máp, reflexia a záznam posolstiev z textov, dojmov z čítania, z di- vadelného a filmového predstavenia (pokročilé čitateľské portfólio),
- **analyzovanie vlastného čítania** a jeho potenciál: zámerné a cieľavedomé plánovanie a for- movanie vlastného čítania,
- **rozširovanie čitateľského teritória** (e-knihy, časopisy, internet, audioknihy),
- budovanie čitateľských rituálov a trvalých čitateľských návykov,
- samostatné a ciele používajúce knižnice, orientácia v knižných katalógoch, využívanie fyzic- kých a elektronických knižníc a databáz.

Metakognitívne procesy pri recepcii literárneho textu

- budovanie schopnosti **vedome pracovať s textom** ako so zmysluplným zdrojom poznatkov a zážitku,
- pomenovanie toho, čomu neporozumeli, kladenie otázok, namietanie, spájanie textu a jeho obsahu so svojimi skúsenosťami, predstavami a s nadobudnutými poznatkami,
- uvedomenie si obsahu a významu prečítaného a možností regulačných procesov (výber stra- tégie na overenie porozumenia),
- **vyhodnotenie a reflexia vlastného čítania, hlbšie porozumenie textu a jeho štruktúr,**
- riešenie úloh na porozumenie textu (overenie porozumenia) a prepájanie tém s reálnym živo- tom,
- vlastný výber a vyhľadávanie textov na čítanie alebo počúvanie v závislosti od čitateľských preferencií (tém, žánrov, autorov),
- komunikovanie významov a zážitku z čítania, počúvania alebo audiovizuálneho umenia,
- plánovanie procesu recepcie umeleckého diela (pri čítaní a počúvaní literárnych textov, v rámci návštevy divadelného a filmového predstavenia atď.) a plánovanie recepčných aktivít.

Žánre

Čítanie a počúvanie textov z rôznych typov a žánrov slovenskej, nemeckej, rakúskej, švajčiarskej a svetovej literatúry so zreteľom na detský aspekt a záujmy žiakov z 1. a 2. cyklu sa obohacuje o epos, báseň vo voľnom verši, populárnu pieseň, prózu – dobrodružnú, dievčenskú, detektívnu, historickú, sci-fi, denník, komédiu, tragédiu, činohru, muzikál, reportážnu literatúru, cestopis, lite- ratúru faktu.